

De ontwikkeling van de kweek van wolhandkrab in Nederland

Door Magnus van der Meer, COSTA, magnusvandermeer@gmail.com

Door het veranderen van het klimaat zullen in Nederland de zomers droger en de winters natter worden. Extra wateropslag zou de gevolgen daarvan kunnen verminderen. In combinatie met de stijgende zeespiegel die dijkverhoging nodig maakt heeft dit geleid tot de ontwikkeling van het achteroever concept: een nieuwe dijk bouwen binnen de bestaande dijk. Het gebied tussen de twee dijken kan dan gebruikt worden voor wateropslag. In de Wieringermeerpolder is een proefbedrijf opgezet waar geëxperimenteerd wordt met het kweken van vis, drijvende teelt van planten en de kweek van wolhandkrab in het achteroever gebied. Visserij Nieuws meldde 25 november onder de kop: "Proeftuin: wolhandkrab van de boerderij", dat het project Achteroever Wieringermeer de Waterinnovatieprijs 2016 heeft gewonnen. Genoeg reden om meer te weten te komen over dit project en over de kansen dat de Nederlandse aquacultuur straks met de teelt van wolhandkrab wordt uitgebreid.

Overzicht van de visvijvers van Meromar

Grootste vijver (1 ha) met de netten voor het monitoren van de groei van de krabben.

Project Achteroever Wieringen

Binnen het project Achteroever Wieringermeer is Andre Seinen, directeur van Meromar in Harlingen, de drijvende kracht achter de ontwikkeling van de wolhandkrabkweek. Meromar is al meer dan tien jaren actief in de handel van wolhandkrab uit de wildvang. Meromar koopt de wolhandkrab van beroepsvissers die ze in de herfst vangen als ze naar zee trekken om zich voort te planten. Vooral op het IJsselmeer wordt in de herfst gericht op wolhandkrab gevestigd. De beperkingen die de visserij zijn opgelegd en de wens om niet alleen in de herfst wolhandkrab te kunnen leveren brachten Andre Seinen al lang geleden op het idee om de mogelijkheden van de wolhandkrabkweek te verkennen. Eerst was dat vooral een hobby met een aquarium en een vijvertje

waarin het gedrag van de krab geobserveerd kon worden. Sinds een paar jaar is het wat serieuzer geworden nu er in Wieringen een proefbedrijf van 20 ha beschikbaar is gekomen voor de kweek van onder andere wolhandkrab. Op dit moment zijn er voor de kweek van deze krabbesoort 6 vijvers met in totaal 2 ha oppervlak beschikbaar.

Mesheften als krabbenvoer

Afgelopen jaar waren de vijvers nog in aanbouw, maar is er al wel geëxperimenteerd met de eerste maal kweken van wolhandkrab in een vijver. De krabben werden gevoerd met verschillende voersoorten, maar vooral mesheften bleken in de smaak te vallen. Meromar heeft een eigen boot die op de Noordzee mesheften opvist. Bij de verwerking daarvan op het bedrijf in Harlin-

Wolhandkrabvijver met drijvende groententeelt

gen komt per week ongeveer 2 ton schelpen als afval vrij. Deze levende schelpen uit zee vouwen zich open wanneer ze in zoet water komen en zijn dan ideaal voer voor krabben en vissen. De krabben profiteren niet alleen van het vlees maar ook van het kalk uit de schelpen.

Habitat in vijvers nu bekend

Wolhandkrabben zijn erg agressief en bovendien kannibalistisch. Bij het vervellen eten ze elkaar met smaak op. Toch heeft Seinen nu het gevoel dat de belangrijkste problemen bij de houderij in vijvers zijn opgelost: er is kennis opgedaan in China waar men al op grote schaal wolhandkrab kweekt. Ook is er iemand uit China een paar maanden op de proefboerderij geweest om het wolhandkrab experiment te begeleiden. Het resultaat is dat men nu weet hoe de vijvers moeten worden ingericht om de krabben te kunnen laten groeien en verschalen met een overleving die voldoende

Het uitzetten van wolhandkrab in de vijver

hoog is om de kweek economisch haalbaar te maken.

Vergunningverlening erg moeizaam

Maar er zijn ook zeker problemen geweest. Zo was de vergunningverlening voor de kweek een moeizaam proces mede vanwege het feit dat de Chinese wolhandkrab een exoot is. Inmiddels kan de kweek van wolhandkrab in de Wieringermeer nu wel een paar jaar vooruit. (Trouwens: in de Wieringermeer polder zelf is de wolhandkrab zo wie zo al in grote aantallen in het buitenwater aanwezig zoals afgelopen herfst bleek bij een Paling-Over-De-Dijk project bij gemaal Leemans, Den Oever).

Een groot probleem waar nog totaal geen oplossing voor is, is het krijgen van goed uitgangsmateriaal. Deze zogenaamde "coin-sized crab" zijn de jonge krabbetjes die waarschijnlijk in de periode februari tot april vanuit de zee het zoete water intrekken.

Op dit moment heeft Meromar daar in februari een 15 tot 50 kilo van nodig. Het ministerie weigert echter een ontheffing te verlenen om met aangepast materiaal speciaal daarop te laten vissen. Hierdoor wordt een met veel

Andre Seinen voor een auto met daarop de afbeelding van zijn broer die wolhandkrab aanprijst in China

overheidsgeld gesponsord project door diezelfde overheid gedwarsboemd. En dat terwijl deze visserij hoogstens tot gevolg kan hebben dat de hoeveelheid exotische krabben in Nederland afneemt!

De toekomst

Nederland is een land waar gebieden met flinke oppervlaktes zoetwater grenzen aan de zee. Dat is de ideale habitat voor wolhandkrab. In alleen al de Wieringermeer zou met het achteroever concept als uitgangspunt makkelijk 200 ha wolhandkrabvijvers in gebruik genomen kunnen worden. Het totale areaal aan geschikte grond is echter nog veel groter.

De kweekcyclus van wolhandkrab zou in principe moeten bestaan uit het in februari bezetten van de vijvers met jonge wolhandkrabben die dan vanuit zee het binnenwater intrekken, het goed voeren van de krabben tot september en dan beginnen met oogsten. In de visie van Seinen zal de kweek van wolhandkrab in Nederlandse vijvers een extensief gebeuren blijven, met een productie die in de buurt zal liggen van de 300 tot 600 kilo per hectare per jaar. Natuurlijk voedsel (zoals mesheften) zal in de kweek ook belangrijk blijven en droogvoer, dat in

China wel gebruikt wordt, zal waarschijnlijk te duur blijken te zijn. Dat laatste komt ook omdat krabben geen nette eters zijn: je moet rekening houden met veel voerverlies.

Maar eerst moet het probleem van de jonge krab opgelost worden. Als Seinen pas in april op jonge wolhandkrab mag vissen dan is de kans dat het gaat lukken om aan het eind van het jaar marktwaardige krabben te hebben gering. En hoewel wolhandkrab waarschijnlijk goed een tweede seizoen in kweek gehouden kan worden is de economische aantrekkelijkheid van de onderneming dan waarschijnlijk ver te zoeken.

Het concept van het proefbedrijf in de Wieringermeer is gebaseerd op de aanname dat het water niet alleen gebruikt gaat worden voor wolhandkrabkweek, maar ook voor de productie van vis en drijvende planten. Die laatste twee activiteiten zullen cruciaal zijn voor economisch welslagen. Ten slotte zegt Seinen dat het project ook bedoeld is om op termijn te zorgen voor alternatieve inkomsten voor de (IJsselmeer)vissers: de beroepsvisserij zit in de hoek waar de klappen vallen en wolhandkrabkweek zou voor hen een alternatieve bron van inkomsten kunnen worden.

In 2019 is de proefperiode met wolhandkrabkweek in Wieringen afgelopen en hopen we nog een keer langs te komen om verslag te maken van de vorderingen.